

عوامل مؤثر بر تشخیص فرصت‌های کارآفرینی

کارآفرینی و شناسایی سریع و دقیق فرصت‌های موجود در این زمینه، از اهمیت بالایی در توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع فعلی برخوردار است. پژوهشگران کشور، تأثیر خودکارآمدی و اشتیاق کارآفرینانه افراد را در این خصوص مورد بررسی قرار داده‌اند.

کارآفرینی و شناسایی سریع و دقیق فرصت‌های موجود در این زمینه، از اهمیت بالایی در توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع فعلی برخوردار است. پژوهشگران کشور، تأثیر خودکارآمدی و اشتیاق کارآفرینانه افراد را در این خصوص مورد بررسی قرار داده‌اند.

به گزارش ایسنا، کارآفرینی بنا به دلایل گوناگون از جمله کمک به توسعه اقتصادی کشورها، ایجاد نوآوری در بازار و ارائه فرصت‌های شغلی جدید به شکل ویژه‌ای مورد توجه برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران قرار گرفته است. درواقع کارآفرینی، پیوند فرد کارآفرین و فرصت‌هاست، به نحوی که کارآفرینان در دو فرآیند مهم کشف و بهره‌برداری از فرصت‌های کارآفرینانه مشغول هستند.

شناسایی فرصت یکی از شاخص‌های کلیدی فرآیند کارآفرینی و یکی از اصلی‌ترین عوامل بقا و موفقیت کارآفرینان به شمار می‌رود. شناسایی فرصت به هیچ عنوان نتیجه تصادف نیست. این فرایند هم می‌تواند نتیجه تجزیه و جست‌وجو باشد و هم نتیجه تشخیص.

بنا بر گفته پژوهشگران، پارک‌های علم و فناوری با توجه به برخورداری از توانایی‌های بالا برای کشف و شناسایی فرصت‌ها، شرایطی را فراهم کرده‌اند تا با ایجاد شرکت‌های مختلفی، زمینه را برای کشف و تشخیص این فرصت‌ها مهیا کنند. بیشتر محققان حوزه کارآفرینانی تأیید می‌کنند که بین کارآفرینان یک سازمان، تفاوت‌های فردی در نحوه تشخیص فرصت وجود دارد. بر اساس نظریه‌های مرتبط با تشخیص فرصت‌های کارآفرینی، این تفاوت‌ها حاصل جنبه‌های مختلف شناختی و روان‌شناختی در فعالیت‌های فردی افراد طی فرآیند کارآفرینانه آنان است. همین تفاوت‌هاست که باعث می‌شود تنها برخی افراد بتوانند فرصت‌های بکر کارآفرینانه را کشف و بهره‌برداری کنند.

در همین خصوص، محققینی از پردیس فارابی دانشگاه تهران، دست به انجام پژوهشی زده‌اند که در آن، تأثیر خودکارآمدی بر تشخیص فرصت‌های کارآفرینانه با در نظر گرفتن نقش اشتیاق کارآفرینانه مورد بررسی واقع شده است.

در این پژوهش کاربردی، ۲۳۴ نفر از افراد مؤثر در ۶۰۰ شرکت دانش‌بنیان مستقر در پارک‌های علم و فناوری شهر تهران مشارکت داشته‌اند و از طریق پرسش‌نامه، داده‌های مورد نیاز پژوهشگران را فراهم آورده‌اند.

نتایج این بررسی‌ها نشان داد که خودکارآمدی کارآفرینانه تأثیر مثبت و قابل توجهی بر اشتیاق کارآفرینانه و همچنین تشخیص فرصت‌ها دارد. به علاوه، وجود اشتیاق کارآفرینانه در افراد، خود باعث تأثیرگذاری بر قدرت تشخیص فرصت‌ها می‌شود. بر این اساس، اثر میانجی اشتیاق کارآفرینانه در رابطه بین خودکارآمدی کارآفرینانه و تشخیص فرصت‌ها به تأیید پژوهشگران رسید.

در این رابطه، مرتضی اکبری، استادیار دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران و دو همکار دیگرش در این پژوهش می‌گویند: «در پارک‌های علم و فناوری، ظرفیت‌های بالایی برای تشخیص فرصت وجود دارد. بنابراین شرایطی فراهم است تا با ایجاد شرکت‌های مختلفی، زمینه را برای تشخیص این فرصت‌ها مهیا کنند. خودکارآمدی و اشتیاق کارآفرینانه اهمیت درگیر شدن افراد را در فعالیت‌هایی که در هویت آن‌ها نقش دارد، برجسته می‌کند. افزایش خودکارآمدی نه تنها برای کارآفرینان لازم است بلکه این خودباوری باید در بین همه اعضای سازمان اتفاق بیفتد و در نهایت به شناسایی فرصت از طرف کارآفرینان منجر شود».

آن‌ها ادامه می‌دهند: «کارآفرینان با اشتیاق کارآفرینی، نسبت به دیگران بیشتر فرصت‌ها را تشخیص داده شروع به سرمایه‌گذاری جدید می‌کنند. احساس مثبت خودکارآمدی، ایده‌های نوآورانه کارآفرینان را تسریع می‌کند و قضاوت‌های شخصی را که از ویژگی‌های روان‌شناختی نشأت می‌گیرند، به طرف توانمندی فرد سوق می‌دهند. طبق یافته‌های این پژوهش اشتیاق کارآفرینانه می‌تواند رابطه بین خودکارآمدی کارآفرینانه و بهره‌برداری از فرصت‌های کارآفرینانه را تحت تأثیر قرار داده و تعدیل کند».

محققین فوق بر اساس یافته های این پژوهش پیشنهادهایی را به منظور بهبود اوضاع فعلی ارائه داده اند. به اعتقاد آنان، بایستی شاخص های خودکارآمدی کارآفرینانه در گزارش های مالی شرکت های دانش بنیان گنجانده شود تا بتوان آن ها را مورد ارزیابی قرار داد تا از این طریق بتوان راحت تر به ارزیابی این شاخص ها پرداخت و نقاط قوت و ضعف خود را در رابطه با این شاخص ها مشخص کرد و در جهت بهبود آن ها عمل کرد.

آن ها در ادامه می گویند: «همچنین پیشنهاد می شود که کارآفرینان به منظور تقویت به کارگیری منابع انسانی، خود اندازه گیری های مستمری از سطح شایستگی کارکنان داشته باشند، برای اندازه گیری رضایت شغلی کارکنان اقدام به ایجاد نظام اندازه گیری رضایت شغلی در سازمان کنند و با استفاده از اقدام هایی از قبیل تشویق و تنبیه در جهت حفظ و پایداری کارکنان بکوشند».

اکبری و همکارانش بر اساس یافته های پژوهش خود که در قالب مقاله ای علمی پژوهشی در نشریه «توسعه کارآفرینی» منتشر شده است، پیشنهاد کردند: «با توجه به ضرورت و جایگاه شرکت های دانش بنیان در افق ۱۴۰۴ و سند چشم انداز ۲۰ ساله کشور و با توجه به جوان بودن جمعیت کشور می توان با شناسایی عوامل اثرگذار و تشخیص فرصت ها در صنعت های مختلف و تقویت خودکارآمدی در میان کارآفرینان، بازارهای موجود را برای پرکردن خلاءهای کاری موجود در شرکت ها را شناسایی و سازمان دهی کرد و به منظور قابلیت دستیابی و استخراج بهتر باید با ایجاد زمینه گسترش تعاملات انسانی و روابط بین شبکه ها، دانش ضمنی موجود در لایه های پنهان ذهن را کشف و استخراج کرد تا در تمامی سطوح شرکت بتوان از این دانش استفاده کرد».

«توسعه کارآفرینی» فصل نامه ای علمی پژوهشی است که توسط دانشکده کارآفرینی دانشگاه تهران منتشر می شود.